

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1'50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4'50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišstvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišstvo sprejema naročnino in inserate. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna petilvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste.

Štev. 40.

V Ljubljani, v soboto dne 22. julija 1911.

Leto I.

Socialno zavarovanje in vlada.

Prestolni govor je omenil tudi socialno zavarovanje, o katerem je bilo govora že v slavnostnem programu Beckove vlade pri otvoritvi državnega zbora leta 1907. Leto pozneje je bil načrt parlamentu predložen in poseben odsek se je z njim bavil. Rešil ga ni, ker je baron Bienerth prej razpustil državni zbor.

V letošnjem prestolnem govoru je odstavek o tej vevažni delavski zahtevi nekoliko izpremenjen. Vlada obljublja, da predloži načrt za rešitev problema o socialnem zavarovanju. Pri obnovitvi predloge se imajo vpoštovati izkušnje drugih držav in rezultati posvetovanja in razprav v zadnjem parlamentu. Že ko so bili socialni demokrati pri Gautschu in so mu povedali, da smatrajo socialno zavarovanje za najvažnejšo točko državnoborskega programa, je ministrski predsednik odgovoril, da hoče parlamentu predložiti tak načrt, ki se bo vjemal z njegovimi nazori in da potrebuje zato nekoliko časa, vendar pa da predloži zakon kmalu.

S stališča vsestranske pravičnosti bi se baron Gautsch lahko privoščilo, da tudi sam nekoliko preštudira to vevažno vprašanje. Zakaj odkar je leta 1906 odstopil, ni bil v zvezi s parlamentom in s političnim delovanjem, pa je tudi lahko mogoče, da mu stari, v odseku izpremenjeni načrt ni tako natančno znan, kakor je načelniku vlade potrebno. Če pravi vrhu tega, da predloži svoj načrt kmalu, bi to še ne bilo posebno hudo, zakaj kakršenkoli bo njegov načrt, se bo moral državni zbor z njim na novo baviti.

Ali nekateri drugi momenti zbujajo resne pomisleke in silijo delavstvo, da se postavi z vso paznostjo na stražo. O svojih nazorih glede socialnega zavarovanja ni baron Gautsch ničesar razodel socialno demokratičnim poslancem. Recimo, da takrat ni bilo časa za natančnejši pogovor. Ali potem je prišel prestolni govor in tu je moralo že zelo neugodno učinkovati, da je vlada postavila vojaške zahteve, brambno reformo, bančno predlogo in nove davke pred problem socialnega zavarovanja.

Razvrstitev predmetov v prestolnem govoru gotovo ni brez pomena. Po njej se lahko presoja važnost, ki jo vlada daje posameznim programnim točkam. In če je Gautschevi vladi vse, kar se tiče militarizma, pa banka, pa novi davki važnejše od delavskega zavarovanja, tedaj se delavske simpatije za Gautschev kabinet nikakor ne morejo povečati in prijateljstvo, ki si ga je bil pridobil s svojim nekdanjim delom za volilno reformo, bo na ta način kmalu splahnelo.

Načrt o socialnem zavarovanju bo prede-

lan. To je po prestolnem govoru nedvomno. Delavci ne obžalujejo tega, zakaj zadnji vladni načrt že sam po sebi ni bil posebno ugoden za delavstvo in koj ko je bil objavljen, se je oglasila ostra kritika socialno demokratičnega časopisja, delavskih organizacij in korporacij ter bolniških blagajn. Načrt je obljuboval delavcem nekoliko pravic za starost, ali zelo skromnih pravic, zato pa je hotel skrečiti druge pravice, ki si jih je bilo delavstvo že pridobilo v dosedanjih zavarovalnih zavodih, zlasti v bolniških blagajnah, v železniški zavarovalnici zoper nezgode itd.

V parlamentu se načrt bistveno ni poboljšal. Zastopniki kapitalizma in agrarizma so se krčevito trudili, da bi ga izpremenili na škodo delavcev. Glede marsikatero točko se jim je to posrečilo, ker so bili socialni demokratični poslanci z najvažnejšimi zahtevami osamljeni.

S tega stališča bi torej delavci le pozdravili izpremembo načrta. Pogoj je seveda ta, da se izvrši izprememba na boljše, ne pa na slabše.

V tem oziru pa je prestolni govor popolnoma nejasen in zaradi tega so vladni nameni zelo sumljivi. Od progmatične izjave se ne more zahtevati, da bi povedala že vse posameznosti nameravanih zakonov; to je res. Ali če pri drugih predmetih lahko označuje načelno stališče in glavno smer, bi morala to storiti tudi pri tako važnem vprašanju.

Pri točki o militarizmu je prestolni govor naravnost povedal, da zahteva vlada razvojem brambne sile, hitro rešitev vojaških predlog in nove žrtve. O ljudski šoli je govoril prav malo, vendar je naglašal „verskonravno“ vzgojo. Pri načrtu o problemu socialnega zavarovanja pa le pravi, da se „nimajo pustiti izpred oči praktične izkušnje v drugih deželah in dosedanjega posvetovanja v parlamentu.“

To so besede, ki ne povedo ničesar, dovoljujejo pa, da si človek misli, kar si hoče. „Izkušnje pred očmi“ to potrjuje, da bo zakon izpremenjen. Toda kako? Ali tako kakor zahtevalo delavci, ali tako kakor hočejo kapitalisti? Razlika je kakor noč in dan.

V zadnjem parlamentu je bilo stremljenje podjetniških strank po poslabšanju načrta očitno. Ko je bil parlament razpuščen, so mednarodni kapitalisti javno in brez obotavljanja nastopili proti socialnemu zavarovanju sploh, na njegovo mesto pa so postavljali nekako pravilčno „ljudsko zavarovanje.“ Industrijski svet je na ves glas napovedal socialnemu zavarovanju boj. Tako stoje kapitalisti in delavci na najskrajnejših nasprotnih krilih. Na katero stran se namerava postaviti Gautsch? Da ni označil svojega namena v prestolnem govoru z nobeno besedico, je zelo, zelo sumljivo.

Pa tudi „izkušnje v drugih deželah“ ne povedo ničesar. Če misli baron Gautsch na francoske „izkušnje“, ki so ogorčile ves francoski proletarijat, se bodo delavci lepo zahvalili zanje. In če pride s kakršnimikoli „izkušnjami“ v zmislu kapitalizma, se bo moral prepričati, da živi v avstrijskem delavstvu še vedno tista moč, ki mu je leta 1905 pomagala, da je tako temeljito izpremenil nazore o volilni pravici.

„Izvolite cestne revolte, g. minister?“

Nadaljnje vvažanje argentinskega mesa je vlada prepovedala in niti deke prekmorskega mesa ne sme „Avstro-Americana“ izkrcati več v tržaškem pristanišču. Ladja z novo pošiljateljico je že na potu, sredi atlanskega morja; z brezličnim brzojavom — za kakšne nazadnjaške svrhe se porablja — moderne iznajdbe! — bodo naročili kapitanu, da izpremeni svojo smer in da zapelje lepo množino argentinskega mesa namesto v Trst — v London.

Zaradi te nečuvne in predrzne vladne odredbe so se socialno-demokratični poslanci takoj oglasili pri ministrskem predsedniku baronu Gautschu in mu povedali, da si delavstvo ne da meniti nič tebi nič jemati mesa z mize. Gautsch pa se je izgovarjal na tajno pogodbo z ogrsko vlado, ki jo je sklenila prejšnja vlada in ki mu veže roke, češ da brez ogrskega dovoljenja ne more pripustiti argentinskega mesa. Če misli Gautsch, da je s takimi smešnimi in jalovimi izgovori opravljeno in da bo avstrijsko ljudstvo mirno prenašalo njegove šale — in kaj drugega kot frivolna šala je ministrov odgovor? — se prav grdo moti.

Bivši trgovinski minister Weisskirchner je izjavil, da je ogrska vlada dovolila uvoz deset tisoč ton argentinskega mesa. Ničevnost Gautschevega izgovora je očitna, če pomislimo, da je dospelo v šestih pošiljateljicah v Avstrijo šele 4000 ton argentinskega mesa in da še daleč ni dosežena tista množina, v katero je že davno privolila ogrska vlada. Ampak ne glede na to, da je izgovor vladnega načelnika neresničen in da ne odgovarja dejanskim okoliščinam, je opravičenje barona Gautscha popolnoma jalovo, ker tista tajna pogodba z ogrsko vlado, na katero se sklicuje, je brez vse prave podlage, ničeva od začetka do konca in naravnost nasprotuje avstro-ogrski nagodbi. Po tej nagodbi je le določeno, za slučaj, da se pojavi med obema vladama spor o uvozu živine in mesa, da obvelja zmirom strožje naziranje glede živinozdravstvene policije. Ta določba pa je v našem slučaju popolnoma neporabna, ker uvoz argentinskega mesa ne pomenja prav nobene nevarnosti ne

za človeško, ne za živinsko zdravje. Če baron Gautsch tega ne verjame, naj povpraša v Londonu, kjer pojedjo več argentinskega kot domačega mesa. Saj pa je naravnost abotna misel, da je zdravje avstrijske živine v nevarnosti, če pojem guljaš iz argentinskega mesa.

Ampak nekaj drugega je v nevarnosti. Če se bo argentinsko meso redno uvažalo, bo povpraševanje po domačem mesu manjše in ogrski živinorejci, ki zalagajo monarhijo z mesom in ki so sedaj čisto po svoji glavi prebivalstvu lahko diktirali živinske cene, ker niso imeli nobene znatne konkurence, bodo prisiljeni ceneje prodajati svoje domače meso, da ga spečeje. In te nevarnosti, da bodo veleposestniki morali ceneje oddajati svojo živino, te nevarnosti se meščanska vlada boji!

Na Ogrskem, kjer imajo veleposestniki vsled neznansko popačene volilne pravice edino besedo in edino moč v parlamentu, je zadela brambna predloga ob obstrukcijo. Da zamaše obstrukcionističnim ogrskim grofom in baronom usta, jim hočejo merodajni krogi vreči v žrelo življenske interese delavskega ljudstva. Zato da bodo ogrski grofi in baroni naložili avstrijskemu ljudstvu nova vojaška bremena, hoče avstrijska vlada sestrano ljudstvo izročiti tej bečarski gospodi in njih avstrijskim kompanjonom na milost in nemilost!

Tej nakani pa se bo delavsko ljudstvo uprlo! Delavska zahteva, ki jo naslavlja na parlament in na vlado se glasi: proč z umetnim carinskim obzidjem, ki brani cenenim živilom dohod v Avstrijo! Proč s fevdalno politiko, ki meče delavske hektombe v nenasično žrelo agrarnemu vampirju!

Ali se še spominjate g. ministrski predsednik, kako ste se pred šestimi leti iz Savla izpremenili v Pavla? Kako ste se pod neodoljivim vtisom mogočnega delavskega viharja, ki je tedaj zašumel z elementarno silo po vsej državi, nanaglo, kar preko noči, sprijaznili s splošno in enako volilno pravico?

„Izvolite cestne revolte, g. minister?“

Delavstvo je pripravljeno, da napolni ulice, in da si z lastno močjo izvojuje svoj grizljaj, kakor si je pred šestimi leti izvojevalo svojo pravico!

Ako še niste, pošljite naročnino!

NOVICE.

* Umor pred 33 leti. Pred zagrebškim sodiščem se je v četrtek začela glavna razprava proti nekemu Savi Dragoviću, ki je obtožen, da je ponoči od 25. na 26. septembra 1878., v času bosanske okupacije zakrivil roparski umor. Tisto noč je blizu

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

Mati jo ga objela in se zasmejala; mežikajoč z očmi je lovila besede in tiho dejala: — Pozdravljen... pozdravljen... — Le pomiri se, mama! — je dejal Pavel in ji stisnil rok.

— Ne boj se...

— Mati! — je vzkliknil paznik — le narazen... da bo nekaj več razdalja med vama...

Naglas je zazezal. Pavel jo je povprašal po zdravju, po domu... Mati je pričakovala drugih vprašanj, iskala jih je v ninovih očeh in jih ni našla. Miren je bil kakor zmirom, le lica so mu pobledela in oči so se mu nekam povečale.

— Saša te pozdravlja! — je dajala.

Pavlu so se potresle trepalnice in povešale. Obličje se mu je omililo in jasno nasmejalo. Ostra bridkost je trgala materi sree.

— Ali te bodo kmalu izpustili? — je vzkliknila mati užaljena in razdražena. — Zakaj so te zaprli? Letaki so se spet pojavili...

Pavlu so oči radostno zasijale.

— Spet? — jo je naglo vprašal.

— O prepovedanih rečeh ne smeta govoriti! — se je leno oglašil paznik. — Samo o rodbinskih...

— Ali to ni rodbinska zadeva? — je vprašala mati.

— Ne vem. Ampak prepovedano je. O

perilu, o jedi in pijači je razgovor dovoljen. Vse drugo je prepovedano! — je vztrajal paznik; njegov glas je bil ravnodušen.

— Dobro! je dejal Pavel. — Govori torej, mamica, o rodbinskih rečeh. Kaj počneš? Začutila je v sebi mladinsko trmo in je pogumno odgovorila:

— V tovarno nosim...

Potem ji je zastala beseda; čez nekaj trenutkov je smeje nadaljevala:

— Juho, kavo, različna Marjina jedila...

in drugo hrano...

Pavel je razumel. Lica so mu zatrepelala od zadržanega smeha, pogladil si je lase in z ljubeznivim glasom, kakor ga ni še čula iz njegovih ust je dejal:

— Ljuba moja... to je lepo! Dobro delo opravljaš... in prav nič dolgočaso, kaj?

— In ko so se pojavili tetaki so tudi mene preiskavali! — je dejala, ne brez ponosa.

— Ali že spet govorita o tem! — je dejal paznik nekam užaljeno. — Pravim, da to ne gre! Ljudi zapirajo, da ničesar ne izvedo, a ti goniš svojo! Več uvidevnosti ti je treba.

— Pusti, mamica! — je dejal Pavel.

Matvej Ivanovič je dobra duša, ne smeja ga jeziti. Prijatelja sva si... Prav slučajno je danes tu, navadno prisostvuje obiskom načelnikov pomočnik. Glej, Matvej Ivanovič se boji, da ne poveže preveč!

— Čas obiska je potekel! — je dejal paznik, pogledavši na uro.

— Hvala ti, mama! — je dejal Pavel.

— Hvala ti, golobica moja. Nikar se ne vzne-

mirjaj. Kmalu me izpuste...

Krepko jo je objel in poljubil; vsa ginjena in presrečna je zaplakala.

— Ločita se! — je dejal paznik in spremil je mater je mrmral:

— Kaj jokaš... v kratkem ga izpuste!

Vse izpuste... Premalo je prostora...

Doma je pripovedovala Andreju in se široko smejala:

— Spretno sem mu povedala... vse je razumel!

In otožno je vzdihnila:

— Vse je razumel! Če ne, ne bi bil tako ljubezniv... nikoli ni bil...

— Eh! — se je zasmejal Andrej.

Vsak si želi svoje, a mati hrepeni zmerom po ljubezni...

— Ne, Andrijuša, kakšni so ljudje, ti rečem! — je začudeno vzkliknila mati. — Kako se vsemu privadijo. Otroke so jim pobrali in posadili v ječo, in oni prihajajo, kakor da bi se nič ne bilo zgodilo, sede, čakajo in se razgovarjajo...

Če so izobraženi ljudje taki... kaj bi potem govorili o preprostem ljudstvu?

— Jasno je — je dejal Malorus in se nasmehnil — zakoni so jim prijaznejši kot nam...

mного bolj jih potrebujejo kot mi. In če jih zakon udari po čepinji, se namrščiijo, ampak hujšega ni. Lastna palica ne tepe hudo...

Zakoni jih ščitijo, nas pa uklepajo, da ne zdivjamo...

XX.

Nekega večera je mati sedela za mizo in

pletla nogavice, Andrej pa je glasno čital knjigo o upor rimskih sužnjev; naenkrat je nekdo krepko potkal, in ko je Andrej odprl duri, je vstopil Vjesovščikov s svežnjem pod pazdijo. Čepico je imel pomaknjeno na zatilnik, njegove noge so bile do kolen z blatno oškropljene.

— Luč sem videl pri vas, pa sem vas prišel pozdravit. Naravnost iz ječe prihajam! je dejal s čudnim glasom, segel Vlasovski v roko in jo krepko stresel:

— Pavel vas pozdravlja...

Potem je neodločno sedel na stol in z mračnim pogledom preletel izbo.

Nič ni bil materi po godu; na njegovi oglati, postrizeni bradi, v drobni očeh je bilo nekaj, česar se je plašila. A sedaj ga je bila vesela: ljubeznivo in živahno ga je vprašala:

— Kako si shujšal... Dajte, Andrijuša,

da ga napojiva s čajem...

— Samovar sem že pripravil! — se je iz kuhinje oglašil Andrej.

— Kaj pa je s Pavlom?... Ali so razen tebe še koga izpustili?

— Pavel sedi... čaka! Izpustili so samo mene! Uprl je oči v materin obraz in medlo izpregovoril skozi zobe:

— Dejal sem jim: Zadosti mi je, izpustite me na svobodo. Če ne ubijem koga... in samega sebe... Pa so me izpustili.

— Menda! — je dejala mati; odmeknila se je in nehotje je pomežiknila, ko se je njen pogled srečal z njegovimi drobnimi, ostrimi očmi.

(Dalje.)

Maglaja nekdo potkal na hišo mohamedanca Mehabe Mulabdića. Bilo je že skoraj polnoči. Domačin je vprašal, kdo da je in je dobil odgovor, da sosed. Nato je odprl. V hišo so stopili štirje avstrijski vojaki z zamotanimi glavami in takoj namerili puške na prebivalce, zahtevajoči cekinov, češ, da drugače postreljajo vse v hiši. Zatrjevanje, da ni cekinov, ni nič pomagalo. Nazadnje je Mehaga poklical staro mater, da izroči vojakom telovnik, v katerem je bilo par cekinov. Ali to je bilo vojakom premalo; pobrali so dragocenosti, kar so jih našli v hiši, vredne čez 500 kron; vodja pa je nameril na staro Nuro in jo ustrelil. Mehaga je pograbil za puškino cev, vojak pa je še enkrat ustrelil in ranil še Mehago. Nato so vojaki izginili. Drugi dan je Mehaga Mulabdić naznanil dogodek kajmakamu (turškemu poglavarju), ta pa je ovadil stvar vojnemu poveljništvu v Maglaju. Polkovnik Kristijanović je ukazal vsemu polku nastopiti in Mehaga je vodnika Savo Dragovića spoznal kot morilec. Dragović je prišel v zapor, ali 14. junija 1879. je po končani službi izstopil iz vojske. Dobil je službo pri bosanski železnici, odkoder pa je l. 1880. izginil. Letos 2. januarja so ga, sedaj že 59 letnega, prijeli orožniki kot vojaškega begunca, ker ni opravil orožnih vaj. Vojaška oblast ni hotela zaradi tega postopati proti njemu, ampak izročila ga je civilnemu sodišču, kjer se ima sedaj zagovarjati. Stvar ima še drugo zanimivo stran. Sin umorjene Nure, Edhem Mulabdić, je opisal tisti dogodek v svojem romanu „Zeleno bušenje“, ki ga je izdala in nagradila „Matica Hrvatska“. Pisatelj je poleg drugih oseb priča v tem procesu. — Državno pravništvo zahteva za obtoženca smrt na vseh ali h.

* **Poslednja volja Pavla Singerja.** „Vorwärts“ poroča: Pokojni sodrug Paul Singer je imenoval v svoji poslednji volji sodruga Avgusta Bebla in Hugo Heimanna za dediča svoje zapuščine s tem določilom, da se po izplačilu raznih volil in obveznosti porabi ostalina za namene, katerim je on bil posvetil svoje življenje. Zapuščina je sedaj urejena in sta sodruga Bebel in Heilmann izročila strankini blagajni 48.054 mark 87 pfenigov. K tej notici pristavlja liberalni „Berliner Tageblatt“: „Tu navedena svota je majhna in se nikakor ne ujema s trditvami, ki so se čitale osebno v nazadnjem časopisu o „milijonarju“ Singerju. Oni, ki so Singerja osebno poznali, niso razočarani ob nizkosti njegove zapuščine, ker vedo, da je že davno poprej izdal večji del svojega premoženja za stranko, dobre namene in za podpore preganjanim sodrugom. Sam je živel zelo priprosto.“

* **Gliste — rešiteljce.** Neverjetno je, ali resnično: gliste so častniku rešile njegovo čast! Nedavno je na rimskem kolodvoru opsoval in oklofutal kavalerijski lajtnant Kiverziani svojega slugo, ker mu je prepozno pripeljal konja. Povrh je še ozmerjal priče dogodka, ki so se zgrajale nad surovim častnikovim postopanjem. Pred vojaškim sodiščem je bila sirovina oproščena, ker se sluga zasužnje ni več spominjal. Sodišče je slugi verjelo, čeprav so se oglasile priče dogodka in četudi je napram eni teh prič sluga takoj po raportu izjavil, da so mu vojaški oblastniki svetovali, naj o zasužnjah raje molči. Bolj trda je predla oficirju zaradi psov, ki jih je bil zalučal civilistom. Tu pa so častniku priskočile na pomoč — gliste. Nihče drug kot znani klinik in bivši naučni minister Guido Baccelli je kot izvedenec pred sodiščem izpovedal, da je častnik v usodnem trenutku trpel na glistah. To trpljenje, ki ga dojenčki ponavadi hrabro prenašajo, pa je šlo oficirju na živce, in vojaško sodišče je poročnika kot nezgodnega oprostil od krivde in kazni. Tako so navidezno nedolžne živalice rešile steber modernih držav — militarizma. Torej slava glistam! Slava modremu vojaškemu sodišču!

* **Zločin iz lastninskega fanatizma.** V Anziu (v rimski pokrajini) je te dni lastninski fanatizem rodil krvave orgije. O polnoči se je štirim vojakom, ki so malo pregloboko pogledali v kozarec, zahotelo po figah, ki so rastle v vrtu ob cesti. Ko posestnik začuti šum, pograbil puško in hajdi nad tatove. Ob svetli mesečini je streljal na vojake in dva nevarno ranil. Še tisto krvavo noč je pogorela hiša posestnika, ki je s takim brutalnim fanatizmom branil svojo lastnino.

* **Korupcijski proces v Moskvi.** V ponedeljek o polnoči se je razglasila sodba v procesu proti 66 tatinskim vojaškim uradnikom. Sedem jih je bilo oproščenih, vsi drugi so obsojeni v eno do triletno ječo. Po razglasitvi sodbe je nastal velik hrup, jok in stok med navzočimi soprogami obsojencev. Obsojence, med njimi tudi tri generale so morali takoj na zahtevo državnega pravdnika odvesti v ječo.

* **Kaplanova ljubezen.** Italijanski list „Messaggero“ pripoveduje prijetno dogodbo o bivšem kaplanu vatikanskega kapitlja in o neki lepi mladi vdovi. Dražestna signora (Amelija Cardini je njeno ime) je že pred letom dni spoznala v mladem kaplanu Tronatiu simpatičnejšega moža, kakor je bil njen nadušljiv

soprog, star uradnik vojnega ministrstva po poklicu. Soprog je zvedel o nagnjenih svoje žene in prigajali so se strašni prizori ljubosumnja. Po dolgih bojih in preprih se je uradnik ustrelil in signora Amelija je postala mlada vdovica. Odslej sta kaplan in Amelija stanovala skupno, a samo kot brat in sestra. Kaplan je še nadalje bral sveto mašo in spovedoval rimske terciarke; Vatikan in papež pa sta zatislila od vsega začetka oko. Pozneje je Vatikan prepovedal kaplanu brati mašo; ta pa je popolnoma zapustil cerkev Sv. Petra in se posvetil izključno signori Ameliji, ki je tudi obenem pesnica. Njena specialiteta so sentimentalne novele in povesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Še enkrat je „Slovenec“ uničil Masaryka.** Snoči mu je privoščil uvodni članek. Masaryka ne gre ubijati s pračo, za to je že treba puške. Ali „Slovenec“ puška je še iz tistih časov, ko so iznašli smodnik, kar se pri srednjeveškem glasilu razume samo po sebi. Zato poka, ali ne zadene. „Slovenec“, ki menda res smatra samega sebe za pametnega, je ogorčen, da se Masaryk upa imeti svoje mnenje o Šušteršičevem klubu; kakor da bi bilo za to tudi že treba škofovega dovoljenja. Kadar je Šušteršič oblastno dajal od sebe sodbe o politiki drugih strank, je pa „Slovenec“ kadil, kakor da je padlo deset praznikov na en dan. Posebno smešno je, da pogreva klerikalni list tisto staro neumnost, kako da sta baje Krek in Dressel v državnem zboru tolkla Masaryka. Mi nismo Masarykoveci, ali če je bil takrat kdo blamiran, ni bil profesor Masaryk. Kdo je potemtakem ostal blamiran, je lahko ugeniti. Kar pa se tiče Friedjungove in sploh veldžajniške afere, bi pa Aehrenthalov „Slovenec“ v svojem interesu bolje storil, če bi bil molčal. Zakaj batine, ki jih je takrat dobila Aehrenthalova diplomacija, so bile tako krepke, da so udarci odmevali po vsem svetu. Seveda je bil z Aehrenthalom vred tudi „Slovenec“ tepen.

— **Škof Anton Bonaventura** ne pojde pred sodišče. Zakaj v Avstriji sodišča sploh niso za škofo. To je bilo gotovo kakor amen že tisti dan, ko so liberalni kandidati vložili svojo tožbo, ker so se čutili užaljene vsled pastirskega pisma. Katoliški škof pred sodnijo kot obtoženec, pa morda še v zapor? Tega še ni videl svet. Seveda bi bilo ravno zato zanimivo. Ali pričakovati kaj takega bi bilo blazno in menda tudi ni nihče pričakoval. Vendar pa je bila prilika ugodna za radovednost. Namreč? Kako se bo ta obravnava preplela? Škof sam se je, kakor znano, postavil na zelo komodno stališče: Zanj velja konkordat in njega ni mogoče tožiti drugod kakor pred duhovnim sodiščem. Tako vendar ni šlo, zakaj višje deželno sodišče ni moglo prespati štirideset let kakor gospod Bonaventura. Ali kakšna špranja se že najde povsod; zato so pri višjem sodišču sami učen in modri sodniki. Pa so našli, da v pastirskem pismu niso bila navedena imena liberalnih kandidatov in njih generalije od nosu do pete. Torej se ne ve — namreč graški nad-sodniki ne vedo — koga je škof mislil, koga je žalil in ergo nimajo liberalni kandidati pravice tožiti. Škof pa zdaj natančno ve, kako sme zmerjati, ne da bi se moral bati avstrijskih sodišč.

— **Protestni shod glede osebne dohodarine** je mestni magistrat kot prva instanca obrtne oblasti deželni zvezi kranjskih obrtnih zadrug prepovedal, češ da prirejanje takih shodov ne spada v delokrog zveze. Sedaj sklicuje „Slovensko obrtno društvo“ za ponedeljek dne 24. t. m. ob 8. zvečer v dvorano „Mestnega doma“ enah shod, na katerem nameravajo ljub. obrtniki proti postopanju davčne administracije protestirati, češ da se pri odmeri dohodarine največkrat ne ozira na napoved dohodkov.

— **Težke telesne poškodbe.** Minulo soboto je vozil posestnik Bodlaj iz Stranj balo skozi Kamnik. Bil je „v rožicah“ in tako ni zapazil, da je prišel pri Jagodičevi gostilni pod kolea osemleten mizarjev sin Viktor Berlic, ki je zadobil težke notranje poškodbe, v spodnjem delu telesa, ker je voz šel čez njega. Berlica so prepeljali v deželno bolnico. — V nedeljo so se splašili konji vinskemu trgovcu Francetu Kobalu iz Brancice pri Vipavi. Kobal in dninar Anton Beber sta padla z voza in zadobila težke telesne poškodbe. Posebno poškodbe Beberjeve, ki so ga nezvestnega prepeljali v postojnsko okrajno bolnico, so smrtonovne.

— **Elektrokinematograf „Ideal“** Franc Jožefova cesta št. 1. Hotel pri Maliču. Vsak terek, petek in soboto nov spored! Ob ugodnem vremenu bo poslednja večerna predstava ob 9. na velikem vrtu. Spored za soboto 22., nedeljo 23. in ponedeljek 24. julija. Potovanje po Ogrskem. (Naraven posnetek.) Lopata. (Komično.) Bonifacij VIII. (Prekrasna drama v barvah). Pobegli avtomobil. (Komično.) Boj plamenov. (Naraven posnetek.) Sugestija poljuba. (Jako komičen prizor, igra Prince.) Dodekatero večernemu sporedu od 7. do 8 1/2 in od 8 1/2 do 10., ob ugodnem vremenu zadnja predstava na vrtu. Orožje ljubezni. — Vsak

ponedeljek, sredo in petek igra ob vsakem vremenu oddelek Slovenske Filharmonije od 8. ure naprej na vrtu ali v dvorani.

— **Ubegli deček.** Te dni je brez vzoka zapustil desetleten sin trafikanta na Krakovskem nasipu stanovanje staršev. Do danes se še ni vrnil.

— **Strela ga je ubila.** V soboto dne 15. t. m. je bil 12 leten Alojz Požar, sin posestnika iz St. Petra na Krasu, z drugimi delavci na polju pri sušenju sena. Okrog pol šestih popoldne je nastalo veliko neurje. Delavci so se v naglici pred nevihto skrili pod senen voz. V njega pa je udarila strela in ubila Požarja. Drugi delavci so se samo prestrašili.

— **Včas ima šala nevarne posledice.** Predvčerajšnjim opoldne je v šali mesarski vajenec Janez Leni v Šolskem drevo-redu udaril po raztrganemu klobuku 46 letnega alkoholika Janeza Žabjeka. To je starega pijanca tako ujezilo, da je prijel za velik, na bližnji stojnici ležeč mesarski nož in z njim vajenca tako sunil, da mu je prerezal desno roko. Vajenca so odpeljali v bolnico; pijanca pa na magistrat, odkoder so ga izročili deželnemu sodišču.

— **Idrija.** Naznanilo. Posestnikom, ki so se obrnili na županstvo z raznimi prošnjami o stavbnih zadevah, se tem potom naznanja, da se tozadevni krajevni ogled vrši dne 22., 25. in 26. t. m.; vselej po 2. popoldne. Vsi prosilci in prizadevi naj se zglasijo te dni na lieu mesta pri tozadevni komisiji.

— **Tržiški župnik Potokar** je v nedeljo čital „Zarjo“ na prižnici. Zato smo mu hvaležni, ker s tem je nehote pobil svojo trditve, da je Zarjo čitati škodljivo. Le tako naprej, mi bodemo pa skrbeli, da ba imel gosp. dosti gradiva, da mu niti evangelija ne bo treba več čitati na prižnici. Delavci pa posnemajte župnika, ter pridno berite „Zarjo“. — V sredo 19. t. m. je škof Jeglič obiskal pokrovitelja tržiških klerikalcev g. Gassnerja da mu je osebno izrazil svoje simpatije, ker je baje v 10 letih žrtvoval okrogli milijon kron za prosep klerikalizma. Ob tej priliki so seveda napravili knežjo pojedino. Kdor pozna stradanja polno življenje predilniških delavcev v Gassnerjevi predilnici, naj si napravi sodbo sam o takih svetnikih.

— **Čuki** so imeli v soboto zopet nekako predpustno zabavo. Krulili so vso noč v maškarnih čepicah. Zjutraj so pa pozabili iti v cerkev; mislili so si, saj smo tako blizu cerkve, nam se ne bo šlo v greh, ako malo dalje porazgrajamo, saj to bo v prosep abstinence.

— **Ameriški zdravnik dr. Le Fèvre** sporoča naslednje: Naravna Franc Jožefova grenčica je pri zaprtih za časa nosečnosti čudežno uplivala. „Franc Jožefova“ voda je onemogočila nadaljno bruhanje in je držala čreva cel čas nosečnosti v normalnem stanju.

— **Tržič.** V nedeljo, dne 16. t. m. smo imeli vrlo dobro obiskan shod, na katerem je razpravljal sodrug Anton Kristan o političnem položaju, o občinskih volitvah in tisku delavskega ljudstva. Dotaknil se je tudi naše lastne gospodarske organizacije, ki jo imamo v Tržiču v obliki prodajalne „Konz. društva za Ljubljano in okolico“. Člani lahko pristopijo vsak dan; priklase sprejema prodajalec Režek, ali pa sodrugi odborniki. Pristop 1 K, delež 30 K. Delavci, oklenite se svojega konzumnega društva! Postanite vsi člani in kupujte vsi svoje potrebe v njem.

— **Podkraj (Kisovec) pri Zagorju ob Savi.** V nedeljo, dne 23. julija bo 3. popoldne v gostilni gospoda Grčarja shod rudarjev. Shod je važen, zato naj se ga udeležijo sodrugi polnoštevilno!

— **Iz Zagorja ob Savi.** „Zarja“ se pri nas jako lepo razširja. Vsak zaveden delavec, ki mu je mar njegova lastna korist, jo bere z zanimanjem. Saj je pa tudi list zelo zanimiv in ima toliko raznovrstne poučne vsebine, da jo človek ne more preje odložiti, dokler vse ne prebere. Med našim delavstvom vedno globlje prodira spoznanje, da je brez zadostnega socialističnega tiska krepki napredek nezmožen. Zadostovati pa nam more le dnevnik, ki nas naglo in točno obvešča o vseh pomembnih dogodkih ter nam kaže razvoj razrednega gibanja. Pri nas imamo tudi strokovni list „Rudar“, ki se globlje in podrobneje peča s strokovnim gibanjem in z organizacijo. Vsak zaveden delavec mora brati obadva lista, „Zarjo in Rudarja“, šele potem bo dobil jasen vpogled v silni gospodarski boj med proletariatom in kapitalom, kateri boj ravno v sedanji dobi zavzema vedno ostrejša oblika. „Rudarja“ pa bomo dvignili najbolj s tem, ako se vsi organiziramo, kar je za delavstvo itak neobhodna potreba, ako hoče trajno izboljšati svoje življenske razmere. „Zarja“ ima pri nas čez sto stalnih naročnikov, oglašajo pa se še vedno novi; vsega skup pa se je razpeča okoli dvesto. Vsekako lepo število, ki nas mora vzpodbujati na še živahnejše in neumornejše delo za svoje glasilo. Delavci, vsi na delo za „Zarjo“, naročite se nanjo, ako še niste, nabirajte ji novih naročnikov! Agitirajte za list med svojimi tovariši ob sleherni priliki! Zahtevajte „Zarjo“ po gostilnah in vseh javnih lokalih!

Jesenice.

— **Kaj stori denar.** Pri nas na Jesenicah so začele že stare žene majati z glavami nad našimi duhovniki. Čim dalje bolj spoznavajo da naš župnik vleče bolj z bogatimi kakor z reveži. Slučaji treh samomorov nam pokažejo tole dvojno mero naših duhovnikov. Pred tremi meseci se je ustrelil na Jesenicah poštni uradnik, sin bogatih staršev. Zapustil je listek, s katerim je prosil mater odpuščanja. Sodnijska obdukcija je dognala, da se mu je omračil um. Bil je pokopan cerkveno z vsemi ceromonijami. Naš župnik Skubic se je zanimal za ta pogreb veliko bolj kakor za pogreb revnega delavca, ki umrje naravne smrti. Spremil je samomorilec iz mrtvašnice mimo župne cerkve celo na Savo v cerkev, dasiravno bi to ne bilo treba, ker je pri nas navada, da ponese mrtiča samo v župno cerkev. S Save so ga prepeljali v Kropro na mirodvor. Tu ima mati rajnega gostilno, v kateri ima svoje prostore klerikalno društvo. Ker je bilo dovolj evenka, so mu tudi zvonovi klenkali na Savi, Jesenicah in na Kropro. Mesec pozneje pa se je zopet ustrelil drug poštni uradnik vsled nesrečne ljubezni, in je bil zopet pokopan cerkveno, ker so starši plačali stroške. Dne 3. julija pa si je z revolverjem zopet vzel življenje mesarski pomočnik. Ker pa je bil revež, in ker se starši niso brigali zanj, je bil dva dni pozneje pokopan brez sodnijske obdukcije, brez duhovnika, brez zvonjenja in kajenja, da celo luči mu niso pustili goreti v mrtvašnici. Vprašamo zakaj? Zato ker ni bilo nikogar, ki bi bil plačal stroške. Omeniti moramo, da je zadnji samomorilec prečul vso noč v gozdu in se končal šele ob pol 7. zjutraj; pri njem so našli tudi molek. Že to bi zadostovalo, da ni normalen. Pa vse ni nič pomagalo, tu je odločeval Bog Denar. Zagrebli so ga v neblagoslovljeno zemljo za križ, kjer počivajo macedonski trpini, ki so padli kot žrtve karavanskega predora. Prepričani pa smo, da uživa zadnji samomorilec med pravoslavni macedonci ravno tako rajski mir, kakor prva dva, ki sta v očeh katoliške duhovščine zveličana, a zadnji pogubljen. Ker ni bilo pri poslednjem sodnijske obdukcije, je torej odločeval župnik sam. Prav lahko bi bil dovolil cerkveni pogreb, ker so bili dokazi slaboumnosti ali hipne blaznosti na mestu. S tem bi bil vsaj nekoliko potolažil obupanega očeta in sestre. Pa kakor smo rekli: Kdo bo plačal? Zato pa mora vsak trezno misleči človek obsojati to krivično ravnanje našega župnika, ki je pokazal s tem, da so mu pri sreči le tisti, ki imajo denar. Revež je revež pred Bogom in ljudmi. Ko smo odhajali s pokopališča, je dejal neki železničar resnične besede: Kjer je denar, tam je far, kjer pa denarja ni tam farja ni.

— **Po novi maši.** V nedeljo 16. t. m. je bila na Jesenicah velika slavnost. Pel je namreč novo mašo „Žerjavov“ po domače Zakamnikov iz Rovt. Pri takih prilikah se seveda veliko je in pije. Slavnost je bila v župnišču in kmetom, ki niso vajeni obilnega raznovrstnega živjanja to ni prav dobro delo, posebno dekletom, zato so menda hodile za župnišče prste vtikati v grlo. Gotovo so s prstom tipali žolodec, ako je še kak prostorček prazen. Tudi Krivčev Janez je hodil gor in dol in se jezil na dež, rekoč: Ko bi vsaj dež ne šel, da bi se malo sprehodil, potem bi vsaj lahko zopet jedel. Za godbo in petje je skrbel jeseniški muzikant Kogoj. Za zabavo pri ženah pa Skubic. Čebulja sta se pa priporočala kmetom za obč. volitve. Ko je bila prva pojedina končana so se šli pa fotografirati. Ker je pa ta presneti Čufar s Save napravil preslabo tribuno, se je pripetila nesreča. Ravno ko jih je hotel vzeti na piko, se je tribuna podrla, nastal je vršič in vpitje, in v par trenutkih so se valjali po blatu dekleta med fanti in kmetje med kmetkami. Samo božja volja je bila, da se ni pripetilo kaj hujšega. Ko so šli nazaj za jedčam in pijačam, sta vinjenja Čebulja začela praveati politični shod. Neki tov. delavec jih je opomnil, da se danes ne spodobi politizirati, zato sta mu pa tako zamerila, začela sta ga zmerjati, tako da so si ti katoliški bratci celo tožbo obljubovali. To naj še omenimo, da je kaplan Čuk stal na straži in branil priti vsakemu, ki ni bil vabljen za ta dan med izvoljeno čredo, to pa zato, ker je Čuk fest fant, ki se ne boji nikogar.

— **Ni blago kakor blago,** o tem ni nobenega dvoma. Ni pa tudi nobenega dvoma o tem, da je tisto blago najboljšje, ki je napravljeno iz najboljših surovin in po primernem receptu. Kajti to sta dva najvažnejša momenta pri izdelovanju vsakega blaga. Izmed kavnih pridatkov smemo s polno pravico reči o Kolinski kavni primesi, da ta dva momenta vpoštevava v popolnejši meri in zato je tudi Kolinska kavna primes med vsemi kavnimi pridatki najboljša. Nobena druga eikorija je ne prekaša ne glede izdatnosti ne glede dobrote. Zato toplo priporočamo vsem, ki hočejo imeti res dobro kavo, naj ji privedajo samo domačo Kolinsko kavno primes!

Stajersko.

— **Seja trboveljskega občinskega odbora.** Obširno poročilo o tej važni in zani-

H. Suttner, Ljubljana

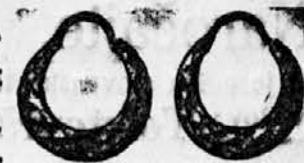
Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. =====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. =====

mivi seji objavimo v ponedeljek, na kar cenj. čitatelje že danes opozarjamo.

— **Hrastnik.** Shod v Hrastniku bo v nedeljo, dne 23. t. m. ob pol 4. popoldne pri Brženu. — Pridite vsi!

Goriško.

— **Goriško napredništvo** je konsterirano, pa v svoji strahopetnosti ne ve, kaj naj bi počelo. „Soča“ je bila v času volilnega boja trikrat na teden do nebes navdušena za Gregorina, češ da je to napreden mož in v vsaki številki je dokazovala, da se mora na Krasu zavezati klerikalizmu. Naenkrat je Gregorin v Šusterskičem klubu in se mora tam podvreči sklepom večine, o katerih si „Soča“ lahko na prstih sešteje, da ne bodo nikdar napredni in da ne bodo zavezali nobenega klerikalizma. In zdaj „Soča“ ne ve, kaj naj bi storila in kam naj bi se obrnila. Ljubljansko časopisje je bilo že tukaj, ko je šla „Soča“ v tisk in v njenem uredništvu so spoznali, da je Gregorinovo impertinentno izdajstvo ogorčilo vso neklerikalno slovensko javnost. Najbolj ogorčena bi morala biti „Soča“. Zakaj njo in njeno stranko je Gregorin najbolj speljnal na led. Ali ker je to za „Sočo“ tudi velikanska blamaža, je v zadregi. V večernejši številki torej ječlja, da se korak dr. Rybářa in Gregorina menda „napačno“ presoja. Pa čaka. Kadar bodo že vsi povedali, kaj in kako, bo nemara tudi „Soča“ znala ziniti. Klaverno glasilu, ki ne more nikdar imeti svojega mnenja! Ali o „napačnem presojanju“ ni govora. Kaj pa je tu treba dolgega razmišljanja in tehtanja, da se pride do sodbe? Gregorin se je dal kandidirati od narodno-napredne stranke. Torej je nastopil kot naprednjak. Vsak volilec ga je moral smatrati za naprednjaka — to je jasno kakor beli dan. Zdaj je vstopil v Šusterskičev klub in se podvrže v vseh vprašanjih, ki se ne tičejo izključno njegovega volilnega okraja, sklepom klerikalne večine. Torej je izdal naprednost. Čemu je tu treba obotavljanja? Niti o razmerah v Gorici ali goriški okolici ne sme imeti svojega mnenja, ker se to že ne tiče več izključno njegovega volilnega okraja. Ergo izdajstvo. To ni nikakršna napačna sodba, ker druge sploh ne more biti. Če pa misli „Soča“, da se da ta reč tudi obratiti, potem naj pa kar Gabršček obleče kuto, pa naj gre še on Šusterskiču poljubovat pantofelji. V „Soči“ pa naj začne objavljati življenje svetnikov in svetnic božjih.

Trst.

— „Edinost“ se trudi v potu svojega obraza, da bi prevarila svoje čitatelje in jim prikazala felonijo Rybářa in Gregorina kot nedolžen taktičen korak. Ali hinavska teta ima svoje čitatelje za strahovite tepece. Dokazati hoče, da veže Šusterskičev klub svoje člane samo v narodnih vprašanjih, sicer pa da je primorski klub popolnoma svoboden. V ta namen citira pogoje, pod katerimi sta „dična“ advokata šla v Šusterskičev hlev in ravno s temi pogoji se je zvičajna živalica sama vjela v past. Ravno ti pogoji namreč dokazujejo, da sta se Rybář in Gregorin v dnu Šusterskičev popolnoma za hlapca in da nimata v ničemer svobode, izvzemši taka vprašanja, ki se tičejo izključno njihovih volilnih okrajev. Pogoji so sledeči:

Dr. Gregorin, dr. Laginja, prof. Mandić, dr. Rybář in profesor Spinčić stopajo kakor „Narodni klub“ v zvezo s „Hrvatsko-slovensko zajednico“, s katero tvorijo napram vladi in drugim parlamentarnim skupinam eno edinstveno parlamentarno in taktično enoto pod imenom „Hrvatsko-slovenski klub“, smatrajoč kakor dogovorjeno, da se eden podpredsednikov „Hrvatsko-slovenskega kluba“ voli iz članov „Narodnega kluba“, ter da si pridržuje avtonomno postopanje v vprašanjih, ki se tičejo izključno njihovih volilnih okrajev.

— V vseh vprašanjih, ki spadajo v delokrog „Hrvatsko-slovenskega kluba“, odločuje, kar je sicer samo po sebi umevno, majoritetni princip. Dunaj, 18/7/1911.

Modrijanska „Edinost“ misli, da njeni čitatelji ne znajo čitati, drugače ne bi mogla poizkušati, da jih preslepari na tak način. Pogoji so popolnoma jasni. V vseh političnih, v vseh načelnih vprašanjih imata junaka Rybář in Gregorin plesati, kakor bo žvižgala Šusterskičeva večina, samo če hoče Gregorin komu v svojem okraju priberati par kron podpore, ali če hoče Rybář govorančiti o tržaški okolici, sme to storiti brez Šusterskičevega dovoljenja. Mislimo, da je to dovolj razumno. Majoritetni princip odločuje. Večina v tem prekrasnem klubu je klerikalna do kosti in zdaj naj poizkusi slavnj Gregorin, ki je bil kandidiran kot naprednjak, le z eno besedo nastopiti proti klerikalizmu! „Edinost“ se trudi zama. Čim bolj pere zamorca, tembolj bo črn.

— **Javen shod** zaradi prepovedi uvažanja argentinskega mesa sklicuje tržaški politični odbor jugoslov. soc. dem. stranke v titek dne 25. t. m. ob 8. zvečer v „Delavskem domu“. Sodrugom priporočamo, da razvijajo za shod največjo agitacijo in da se ga udeležijo v velikem številu.

Državni zbor.

Dunaj, 21. julija.

Za današnjo sejo državnega zbora so socialni demokrati pripravili več nujnih predlogov, ki obravnavajo važna vprašanja. Prvi se tiče nepostavnih cesarskih naredb po § 14., in predlaga

obtožbo Bienenrothove vlade.

Po 31. marcu t. l. je Bienenrothova vlada izdala šest naredb po § 14., ki jih predlog našteva, pa pravi, da v splošnem ni bilo potrebe za izdajo teh naredb. Posebno velja to za naredbo z dne 31. marca, ki nalaga pobiranje davkov in davščin do 31. decembra t. l. torej tudi za dobo, ko je bilo znano, da bo novi državni zbor že zbran. Kolikor je bilo potrebe za posamezne navedbe, pa ni nastopila šele v času, ko ni bilo parlamenta; dotične potrebe so bile znane že ob času, ko je bil stari državni zbor še zbran, pa bi se bile imele rešiti s sklepi državnega zbora, ne pa s cesarskimi navedbami. S tem se je kršil zakon o državnem zboru, kar je zakrivila bivša vlada. Zaradi tega se predlaga, da se sklene obtožba proti sledečim ministrom: dr. Rikard baron Bienenroth, Friderik Georgi, grof Karol Stürgkh, dr. Rikard Weisskirchner, dr. Viktor vitez Hochenburger, dr. Robert Mayer, dr. Maks grof Wickenburg, Venceslav vitez Zaleski, Karel Marek, Adalbert baron Widmann in dr. Stanislav Glombinski.

Drugi nujni predlog se tiče

socialnega zavarovanja.

Predlog podaja zgodovino načrta o socialnem zavarovanju od tistega dne, ko ga je Beckova vlada predložila državnemu zboru ter temeljito kritizira njegove pomanjkljivosti, zlasti to, da hoče združiti zavarovanje delavcev in zavarovanje samostalnih, kar bi na eni strani imelo za posledico, da bi delavsko zavarovanje moralo pokrivati deficit samostalnškega, na drugi strani pa da se samostalniško zavarovanje ne bi moglo svobodno razvijati. Predlog obsoja nezadostne pravice, ki jih obsega stari načrt, posebno razdiranje delavske avtonomije v zavarovalnih zavodih in birokratiziranje. Načrt je potreben izpremembe, ali dosedanje delo bi mu lahko služilo za podlago. Zato je izjava barona Gautscha, da predloži načrt pozneje, neutemeljena in predlog zahteva, da predloži vlada načrt o socialnem zavarovanju takoj poslanski zbornici.

S tretjim nujnim predlogom nastopajo socialni demokrati proti

podražitvi tobaka.

V glavnem obsega ta predlog dvojje zahtev: 1. Da se določijo za srednje fine in navadne cigare, cigarete in tobake tiste cene, ki so veljale pred 1. julijem; 2. da se izreče, da ima cene za monopolne izdelke določiti državni zbor.

Cerkveno politično zakonodajstvo

je predmet četrtega nujnega predloga. Ta zahteva, da ima vlada v teku šestih mesecev predložiti:

I. Zakonski načrt o izpremembi določb drugega poglavja I. dela splošnega meščanskega zakonika o zakonskem pravu in sicer v tem smislu, da ima veljati za vse državljane brez razlike konfesije enako zakonsko pravo in da se vpelje obligatorni civilni zakon;

II. Zakonski načrt, ki določa, da se izroči vodstvo zapisov o rojstvu, o porokah in o umiranju državnim političnim oblastnjem;

III. Zakonski načrt o konstituiranju in zastopanju župnih občin, da se tako izvrši določba zakona z dne 7. maja 1874.

Nujni predlog zaradi

dogodkov v Drohobyezu

je že znan.

Včeraj je bila

seja klubskih načelnikov,

ki se je ponajveč bavila z delovnim programom za poletno zasedanje. Baron Gautsch je pritiskal na to, da bi se pred vsem spravilo prvo čitanje bančne predloge. Socialni demokrati so rekli, da nočejo po nepotrebnem ovirati bančne predloge, toda najnujnejše je vprašanje mesa. Lada z argentinskim mesom plava že na morju in ko pride v tr-

žaško luko, bo treba meso izkrcavati. Torej se to vprašanje ne sme odlašati. Nadalje so naglašali, da se morajo rešiti tista vprašanja, ki so obsežna v socialno-demokratskih nujnih predlogih. Posebna važnost se mora polagati na socialno zavarovanje.

Na današnji seji se je zbornica konstituirala kakor je bilo že gotovo po sklepih načelniške konference. Za predsednika je izvoljen član nemško-nacionalne zveze dr. Sylvester, za podpredsednika pa socialni demokrat Pernstorfer, slovenski klerikalce Pogačnik, češki agrarec Zdarsky, član poljskega kola German, rusinski nacionalce Romančuk, nemški krščanski socialce Juckel in italijanski nacionalce Conci.

Tik pred volitvijo zapisnikarje v je moral predsednik seji za pol ure prekiniti, ker je pri imenovanju kandidatov za zapisniskarska mesta pomotoma izostalo ime rusinskega posl. Lukasiwiza. Na konferenci klubskih načelnikov so pogovorili češkega posl. Kotlarja, da je odstopil od kandidature v prilog Lukasiwiczu. Nato so bili izvoljeni za zapisnikarje: Benković, Buřival, Čeh, Grandi, Isopescu, Jablonski, Lukasiewicz, Marek, Sigmund, Mühlwerth, Ruebenbauer, Schuhmeier, Stumpf, Tomašek, Tresić, Wastian in Wollek. Za reditelja sta bila izvoljena posl. Albrecht in Sesardić.

Predsednik Sylvester prosi zbornico za pooblastilo, da ob zaroki nadvojvode Karla Franca Jožefa z burbonsko princezino Zito izrazi vladarju in zaročencema častitke. Vsa zbornica razun socialnih demokratov glasuje za predlog.

Med vlogami, ki so došle predsedstvu, je razen navedenih omeniti še nujne predloge o krvavih dogodkih drohobiških, ki so jih vložile — poleg socialistov — tudi druge poljske in rusinske stranke, dalje nujne predloge o mesni draginji, ki so jih — poleg socialnih demokratov vložili še poslanci Waber, Jerzabek, Zenker in Fresl. Poslanca dr. Šusterskič in dr. Krek sta na ministrskega predsednika vložila dve naročeni interpelaciji: eno o maroškem vprašanju, drugo o albanskih homotijah, v katerih pozivata kranjska poslanca vlado, da brani avstrijske interese — v Maroku in v Albaniji. (Kakšne interese ima avstrijsko ljudstvo v Albaniji, sta klerikalna gospoda pozabila povedati!) Posl. Zenker je vložil predlog za reformo zakona.

Prvi spopadi — izdajstvo klerikalno-narodnjaškega kluba.

Soc. dem. Seitz izjavlja, da naša stranka ne ugovarja bančni predlogi; pač pa smatra vprašanje o prepovedi argentinskega mesa za nujnejšo stvar in predlaga, da se v tem smislu izpremeni dnevni red. Ko je zahteval poimensko glasovanje o svojem predlogu je nastal velik vrišč med nemško-nacionalnimi poslanci, katerim ni bilo do tega, da morajo s svojo barvo na dan.

Posl. Stölzer (nem. nac.) se izjavlja proti Seitzovemu predlogu. Ker se je v svojem govoru precej podlo obnašal, ne da bi ga bil predsednik posvaril, je posl. Seitz izjavil, da se tudi on in njegova ne bosta ravnala po poslovniku, če predsednik ne smatra za potrebno, da bi zaradi tako grobe kršitve poslovnika pokaral svojega somišljenika.

Ker nujni predlog poslanca Reumanna (soc. dem.) o mesni draginji še ni bil dotiskan, je predsednik dal na glasovanje, če se začne razpravljanje o predlogu, še preden je dotiskan. Na zahtevo socialnih demokratov se je glasovalo poimensko.

S socialisti so glasovali kršč. socialci, nekaj Čehov in Italijani, Rusini in dunajski svobodomiselnici. Slovenski klerikalci in ž njimi združeni primorski narodnjaki so pri prvi priliki pokazali svojo protiljudsko barvo in glasovali z nemškimi nacionalci za odložitve razprave o mesni draginji. Vzlic temu je zbornica s 197 proti 188 glasovi sklenila, da ne čaka na razdelitev Reumannovega predloga v natisku.

Nato je dal predsednik na glasovanje predlog poslanca Slitza glede premembe dnevnega reda, ki ga je pa protiljudska večina z 194 proti 168 glasovom odklonila. Tudi to pot je bil slovensko-hrvaški klub na strani ljudskih sovražnikov.

Prihodnja seja bo v torek ob 10. uri dopoldne.

ZADNJE VESTI.

Argentinsko meso.

Dunaj, 21. julija. Znani vitez Hohenblum zopet ščuje proti izvozu argentinskega mesa. Agrarna centrala je sklenila resolucijo,

da so avstrijski agrarci solidarni z ogrskimi.

Okrajni zastop tretjega okraja, ki je v krščanskih rokah, je naprosil soc. dem. poslance Winarskega in Silbenerja, ki zastopata ta okraj, naj se zavzameta v parlamentu, da se odpre srbska in rumunska meja. Poslanca sta odgovorila, da se bodo vsi socialni demokrati v parlamentu kakor doslej zavzemali za to. Opozorila sta pa, da je bil doslej največ kriv Weiskirchner, da se želje konsumentov niso izpolnile.

Akcija zoper prepoved argentinskega mesa narašča povsod.

Delegacije.

Dunaj, 22. julija. Za zasedanje delegacij še ni določen noben termin. V poletnem zasedanju državnega zbora se torej tudi še ne bodo volile delegacije.

Ogrski parlament.

Budimpešta, 21. julija. Poslanec Okolicsanyi, ki je že dolgoleten član neodvisne stranke, je včeraj na splošno začetje glasoval z vlado proti opoziciji. Izjavil je, da bo glasoval za brambno predlogo. Vladno stranko ne bo vstopil, pač pa hoče podati zanimiva pojasnila o pogajanju, ki ga je v času koalicijske vlade imel po nalogu tedanje vlade (ki je zdaj v opoziciji) z vojno upravo.

V zbornici se nadaljuje tehniška obstrukcija. Zdaj se vodi tako, da prosi vsak dan nekoliko poslancev za dopust in o vsaki prošnji posebej se mora glasovati po imenih.

Juristični odsek je včeraj sprejel načrt vojaškega kazenskega reda in potem še domobranski kazenski red. Justični minister je izjavil, da bo za obtožbo, zagovor in zaslišanje pri vsakem slučaju veljal madjarski jezik.

Jutri se ima tehniška obstrukcija toliko prekiniti, da bo od časa do časa kak govornik govoril tudi o brambni predlogi.

Izza časnikarskega kongresa.

Belgrad, 21. julija. Kakor srbski listi poročajo, sta se včeraj v hotelu Balkan tekmo politične debate dejansko spoprijela ruski žurnalist Vergun in sodruknik srbskega lista „Pravda“ Kovačević. Slednji je prvemu očital denuncianstvo, nakar ga je Vergun udaril po obrazu. Danes dopoldne pa je prišel Kovačević v kavarno Moskvo in je od zadaj napadel čitajočega Verguna. Udaril ga je parkrat z boksačem po glavi, tako da je Vergun nezavestan padel na tla. Vergun je zadobil več težkih ran na glavi; Kovačević pa je bil pozvan pred policijo.

Kolera.

Trst, 21. julija. Zdravnik tržaške delavske zveze je konstatiral, da je vžigalec uličnih svetilk Andrej Vatrovec obolen na sumljivih znakih kolere. Bolnik in njegova družina so bili takoj odvzeti v izolirno bolnico. Danes provedena bakteriološka preiskava je dognala, da je Vatrovec obolen na azijski kolero. Vatrovec, ki je 17. t. m. zvečer obolen in šele dne 19. t. m. prvič prišel za zdravniško pomoč, je danes v bolnici umrl.

Veto angleške gosposke zbornice.

London, 21. julija. Ob izredno veliki udeležbi je gosposka zbornica včeraj v tretjem čitanju sprejela „Veto Bill“. Radikalni konservativci, ki so hoteli preprečiti glasovanje in voditi boj proti vladi do skrajnosti, so ostali v lastni stranki osamljeni. Zakon določa, da dobe načrti, ki so bili v treh zaporednih zasedanjih v poslanski zbornici sprejeti, tudi tedaj zakonsko veljajo, če jih neodobri gosposka zbornica. Sprejet je bil zakon z določkom, da ta določba ne velja za načrte, ki se tičejo monarhičnega sistema, protestantovskega prestolonasledstva ali pa ustanovitve deželnih parlamentov. Vlada je ugovarjala tem določkom. Vsed teh izprememb se vrne zakon poslanski zbornici, ki bo že v pondeljek razpravljala o njem in gotovo zavrgla dostavke gosposke zbornice.

London, 22. julija. Ni še gotovo, kdaj se predloži „Veto Bill“ drugi gosposki zbornici. Nekateri listi trdijo, da bo vlada že drugi teden imenovala 50 novih članov gosposke zbornice. Nasprotni vesti pa trdijo, da se bo konservativna opozicija v gosposki zbornici vdala.

Položaj na Turškem.

Solun, 22. julija. Malisori so se v večjem številu začeli vračati iz Črne gore v domovino. Torgut Ševket je od vlade zahteval takoj 15.000 turških funtov za živila in druge potrebščine. Vlada mu je za prvo silo nakazala 5000 funtov.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,
 ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi.
Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. **Svoji k svojim!**

Malo reklame

Veliko izbire

A. & E. Skaberné
 Ljubljana, Mestni trg 10

Nizke cene

Zapomni ne zabl:
 Bolan ali zdrav,
 Le „FLORIAN“ rabi,
 Želodcu bo prav!

**je krepčilo želodca,
 potrebno v vsaki skrbni hiši!**

Ljudska kakovost liter K 2:44.
 Kabinetska kakovost „ „ 4:80.
 Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Danes in vsaki dan
 v park-hotelu

TIVOLI

po dva koncerta Slovenske
 Filharmonije.

Začetek ob 1/2 4. pop. in ob 1/2 8. zvečer.

Vstop prost.

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka je-
 dila, zmiraj sveže morske ribe in iz-
 vrstno in ravno došlo vino „Brioni“.

Sprejme se abonente na kosilo in večerjo.

V prenovljenih prostorih in pod novim
 ravnateljstvom se priporoča sl. občin-
 stvu za obilen obisk.

Gostilna

pri Rusu

Marija Terezija cesta št. 8

priporoča sl. občinstvu dobro belo in
 rudeče bizelsko vino, sveže Dreher-
 jevo pivo, kakor gorka in mrzla jedila
 po primernih nizkih cenah.

Gostilna Sojer

v Dravljah št. 30 pri Ljubljani

se priporoča za obilen obisk: — Toči se
 Gössovo marčno pivo

Milko Krapeš,

Zahtevajte najnovejši ilustrovani cenik, ki je
 ravnokar izšel in ga pošiljam poštino proste.

Gramofone

najboljše vrste po naj-
 nižji ceni avtomatične,
 posebno za gostilničarje
 pripravne priporoča

Ivo Bajželj

Ljubljana, Marije
 Terezije cesta št. 11
 (Kolizej)

Ravnokar so došle naj-
 novejše slovenske plo-
 šče a K 3-50. 1000 igel
 K 2-—.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivlega dobrega, pu-
 ljenega 2 K; boljlega
 3-40 K; prima polbelega
 2-80 K; belega 4 K; be-
 lega puhastega 5-10 K;
 velikega snežnobelega,
 puljenega 6-40 K, 8 K;
 puha sivlega 6-7 K; be-
 lega, finega 10 K; naj-
 finjši prsi puh 12 K.
 Naročila od 5 kg na-
 prej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rde-
 čega, modrega, be-
 lega ali rumenega nankinga, pernice 180 cm dolga,
 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi,
 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovit-
 nim puhastim perjem 16 K; napol puh 30 K; puh
 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K; zgla-
 vnica 3, 3 50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm
 šir. 13, 14 70, 17-80, 21 K, zgla. 90 cm dolga,
 70 cm šir. 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz
 močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm
 široka 12 80 in 14-80 K. Razpošilja se po povzetju,
 od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za
 neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.
 S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Paul Vrtačnik

krojaški mojster

Ljubljana

Kolodvorska ulica 26
 in Dunajska cesta 47.

Priporoča se sl. občinstvu za
 vsa v njegovo stroko spada-
 joča dela posebno gospodom
 železničarjem v napravo uni-
 form po nizkih cenah.

Izgotavlja obleke v 12. urah.

Splošna delavska zveza „Vzajemnost“ v Ljubljani.

Vabilo

na

II. redni letni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo dne 23. julija 1911 ob 9. uri dopoldan v areni
 „Narodnega doma“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika o delovanju zveze. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo nad-
 zorstva in podelitev odveze. 4. Poročila odsekov. 5. Sprememba pravil in skle-
 panje o prijavljenih predlogih. 6. Raznoterosti.

V pojasnilo. Pristop na zborovanje je dovoljen le članom, ki se izkažejo z legitimacijo
 in ki niso čez 2 meseca s prispevki v zaostanku. Duplikate za izgubljene ali pokvarjene legiti-
 macije se dobi v društveni pisarni vsak dan od 6. do 7. ure zvečer. Za člane se smatra le
 tiste, katerih vpisnina in prispevki so obračunjeni v centrali. Vpiše se lahko tudi pred obnim
 zborom. Samostojne predloge članov ali odsekov je vložiti pri centrali najkasneje do incl. 15. jul. t. l.

V Ljubljani, dne 30. junija 1911.

Za nadzorstvo:

Ivan Hlebš, Val. Mihler.

Za načelstvo:

Iv. Kočmur, Št. Lehpämer.

Cirkus Adolf Strassburger.

Nepreklicno! V nedeljo 23. jul. zadnja predstava.

V soboto 22. in nedeljo dne 23. julija 1911

- dve veliki gala predstavi -

Popoldne ob 4. uri.

Zvečer ob 9. uri.

Pri popoldanskih predstavah plačajo otroci do 12. leta in vojaki
 polovico. Zvečer popolno vstopnino.

Predprodaja vstopnic v c. kr. trafiki Union in v cirkusu pri blagajni.

**Vsaki dan od 10. ure dopoldan javne skušnje
 in odprti hlevi.**

**I. ljubljanski zavod za
 straženje in zaklepanje**

sprejema v zunanje in notranje straženje
 poslopja, stavbišča z materialom, vrtove itd.
 po najnižjih cenah. — Vestna in točna po-
 strežba z najstrožjo kontrolo.

Ravnateljstvo, Kolodvorska ul. 28

Potniki vseverno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna raz-
 svetljava, brezžična brzoparni, na katerih je za vsakega pot-
 nika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom,
 sveži hrani, posteljo, kopaljo itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsake sobote, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni
 agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.